

УНИВЕРЗИТЕТ У НОВОМ САДУ

АКАДЕМИЈА УМЕТНОСТИ

НОВИ САД

Примљено: 15.07.2019.	
03 + 23 / 140	

АКАДЕМИЈА УМЕТНОСТИ

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКОГ УМЕТНИЧКОГ ПРОЈЕКТА

-обавезна садржина- свака рубрика мора бити попуњена

(сви подаци уписују се у одговарајућу рубрику, а назив и место рубрике не могу се мењати или изоставити)

ОБРАЗАЦ – 6АУ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
<ol style="list-style-type: none"> Датум и орган који је именовао комисију 25.aprila 2019.god. Nastavno-umetničkog veća Akademije umetnosti Novi sad Састав комисије са знаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен: <ol style="list-style-type: none"> 1. Katalin Kaič, prof. emeritus Univerziteta u Novom Sadu , predsednik 2. Đerđ Hernjak, red. prof. Akademija Umetnosti, član 3.Šandor Laslo, red. prof. Akademija umatnosti, član 4.Gabrijela Jonaš, red.prof. Akademije umetnosti, član 5.dr.um. Agota Vitkai Kučera, red.prof.Akademije umetnosti,član
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
<ol style="list-style-type: none"> Име, име једног родитеља, презиме: Kinga – Jene - Mezei Датум и место рођења, општина, република: 27.08.1976. Senta Rep. Srbija Назив факултета, назив студијског програма основних академских студија и стечени стручни назив: Akademija umetnosti Novi Sad, dramski departman, gluma na mađarskom jeziku, diplomirani glumac Назив факултета, назив студијског програма мастер академских студија и стечени академски назив: nije urađen master Назив факултета, назив магистарске тезе и датум одбране: nije uređen magistarski rad Уметничка област из које је стечено академско звање магистра уметности Година уписа на докторске студије и назив студијског програма докторских студија: God.upisa 2015, Dramske i audiovizuelne umetnosti
III НАСЛОВ ДОКТОРСКОГ УМЕТНИЧКОГ ПРОЈЕКТА: Vreme tmine – totalni teatar kao prostor susreta različitih umetničkih poetika
IV ОПИС ДОКТОРСКОГ УМЕТНИЧКОГ ПРОЈЕКТА: Навести кратак садржај са знаком броја страна, поглавља, слика, шема, графикана и сл. Projekat se sastoji od uvoda, jedna str., predgovora, 3 strane, abstrakta na srpskom, mađarskom i engleskom jeziku, detaljnog sažetka rada na srpskom jeziku, sedam poglavlja pozorišnoistorijske i teorijske analize, sedam strana bibliografije korišćene literature (na srpskom, mađarskom, engleskom i nemačkom jeziku), 22 fotografije (predstava Vreme tmine) i 7 grafike Eržebet Mezei koji su korišćeni u predstavi
V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКОГ УМЕТНИЧКОГ ПРОЈЕКТА: 1.poglavlje: Koreni sveopšte umetnosti u kontekstu rituala sadrži prikaz i detaljnu analizu tzv. umetničkih svetilišta u prošlosti u kontekstu etnografskih i kulturnoistorijskih zapisa primenjujući rezultate istraživanja Riharda Šehnera (Richar Schechner – 1984) po pitanju prapočetaka „pozorišta“, „drame“ i predstavljanja uopšte.Nadalje Kandidatkinja se bavi pitanjem umetnosti predaka, a koja je bila čvrsto povezana sa ritualima izvođenim prilikom rođenje, odrastanja, braka i smrti. Tema ovog poglavlja su i „šamani kao glumci“ drevnih

vremena, te povezanost rituala i drame. Na kraju ovog poglavlja Autorka se bavi pitanjem na koji način bi mogle savremena pozorišna stremljenja povratiti bitna obeležja nekadašnjih ceremonijalnih dešavanja, a da ti korišćeni elementi u predstavi ne budu banalni i neuverljivi.

2. Sveopšta umetnost na istoku; Mezei uzima u obzir pojavu ritualnog plesa i igru senki (Balin, Java), kao umetnički izraz, pozorišnu tradiciju Kine, Indije i Japana, a potom analizira poglede zapadne kulture na pomenuta pozorišne forme,

Treće poglavlje nosi naziv; Totalno pozorište. Autorka pokušava dati definiciju istog. Bavi se teorijom Riharda Vagnera (Richard Wagner) u vezi nastanka poja sveopšte umetnosti – ples, muzika, poezija -. Kompleksnost kao karakteristika pozorišne predstave se ogleda i u tome, što su joj dati interpretacione mogućnosti literature, muzike, likovne umetnosti, scenskog pokreta itd., a sve to omogućava izražavanje zamisli višeslojnih umetničkih izraza a istovremeno i sintezu istih u vremenu i prostoru. Realizator je glumac, smatra Mezei, jer scenska radnja dobija svoj smisao upravo na osnovu stepena kompleksnosti glumačkog umeća. Ovo poglavlje se takođe bavi i problematikom „osobnosti“ pozorišne umetnosti, kao i hijerarhijom scenskih elemenata u predstavi. U vezi poimanja totalnog pozorišta Autorka se poziva na nekoliko koncepcija i zamisli. Analizira Vagnerov „Gesamtkunstwerk“, viđenje problematike Gordona Krega (Craig) sa početka 20.veka. Kandidatkinja analizira i stremljenja Žana Luisa Baroa (Jean.Louis Barralt) koji pokušava ujediniti elemente pantomime, muzike i likovne umetnosti, dok Maksa Rejnharda (Max Reinhardt) Mezei vidi kao davaoca programa secesije i impresionizma. Pominju se i Piskator (Piscator) kao i Valter Gropius (Walter Gropius), koji su se među prvima koristili izrazom „totalno pozorište“.- Predmet istraživanja ovog poglavlja su i Bertold Breht (Brecht), Majerhold i Arto (Artaud). Autorka dolazi do veoma interesantnog zaključka na osnovu izloženog, a to je da prilikom realizacije pojedinih pozorišnih projekata u kontekstu totalnog pozorišta, među realizatorima je zanemarljiv broj stvarnih pozorišnih reditelja: Kantor je bio slikar, Hajner Gebels (Heiner Goebbels) je kompozitor, Robert Vilson (Wilson) je pre svega arhitekta, potom koreograf, slikar, vajar, audio-vizuelni projektant i projektant svetlosnih efekata, Jožef Nađ (Nagy József) je na početku bio slikar a potom koreograf, a Apia (Appia) arhitekta, scenograf itd. Na kraju poglavlja Mezei se bavi baletskom predstavom Parada iz 1917.godine, čiji je libreto napisao Žan Kokto (Jean Cocteau), Erik Sati (Eric Satie) je bio kompozitor, scenografiju je uradio Pikaso (Picasso), koreograf je bio rus, Leonid Fjodorovič Mjasin (Leonide Massin), orkestrom je dirigovao Ernst Angermet. Naime, stvaraooci ove predstave su težili da realizuju totalni pozorišni čin uz pomoć slikarstva, mimike, muzike, plesa, elementima plastične umetnosti. Preporuka predstave je nastala iz pera Gijoma Apolinera (Guillaume Apollinaire).

4.: Vizuelni znaci – poetika prizora, ovo poglavlje disetacije se bavi analizira povezanost teksta i scenskog prizora, govori o mogućnostima pretvaranja scenskog dela u likovnost pozivajući se na Pavisovo viđenje istog, mesto dramskih dešavanja se zamenjuju prikazivanjem vizuelno fokusiranim scenama. Detaljno razlaže Vilsonovu predstavu Pogled gluvonemog u glavnoj ulozi Šeril Satna (Sheryl Sutton). Glumica i predstava je ostavila dubok trag na poglede i na poimanje pozorišne umetnosti uopšte na poznatog i priznatog mađarskog pesnika u dvadesetom veku, Janoša Pilinskog (Pilinszky János) čiji su tekstovi podloga Mezeijeve predstave Vreme tmine, a koja je realizacija svega onog što je ona u teoriskom delu svoje disertacije detaljno izlagala. Istovremeno kao suprotnost Vilsonovim idejama, Autorka analizira i Kantorovu likovnu poetiku čija je težnja bila primena predmeta- scenskog pribora – kao način oživljavanja istog na sceni. Nadalje Autorka se poziva na Purkaretovu (Purcarete) poetiku prizora koja se nalazi, po njenom tumačenju, delom na pola puta Vilsonove, odnosno Kantorove poetike prizora. Ovo poglavlje se završava analizom stvaralaštva Pine Bauš (Pina Bausch) u odnosu na poetiku plesa.

Auditivni znaci scene je naslov petog poglavlja. Kandidatkinja razmatra sva akustična dešavanja na sceni kao što je ljudski govor, pevanje, muzika, žagor, veštački proizvedeni zvuci kao i oni izazvani prirodnim putem, zvučni efekti različitog porekla itd. Naglasak stavlja na muziku smatrajući je najteže uokvirljivim. Po njoj, muzika je umetnost koju je najteže racionalno definisati, a ponajmanje može propisima, pravilima regulisati. Ona predstavlja, naime, apstraktni kvalitet. Scenska muzika je asimetralna (Pavis) ima hipnotičku moć (Đerd Sabadoš – Szabados György), a po Rihardu Vagneru, konstatacija: ovo nešto znači, u muzici znači: ovo je to. Mezei se zalaže kako scenska muzika ne bi trebela biti odraz raspoloženja ili tempa u predstavi, već ona bi trebela tumačiti scensku nameru i njenu psihološku strukturu. Mezei razlikuje pojmove: muzika na sceni, odnosno scenska muzika, i daje u predstavi apsolutnu prednost scenskoj muzici, koja po njenom viđenju danas zasluženost postaje žanrovsko pitanje. U ovom poglavlju Autorka pokušava definisati pojam scenske muzike, a njoj govori i kao improvizaciji. Takođe se bavi i pitanjima tehničke prirode kada je u pitanju korišćenje scenske muzike. Nadalje je mišljenja, da slično ostalim stvaralačkim elementima predstave, i scenskoj muzici je potreban rediteljski pristup.

Šesto poglavlje disertacije se bavi pitanjem ponovnog stvaranja odabranog literarnog teksta za potrebe same pozorišne predstave. Centralno polazište ovog poglavlja jeste adaptacija Bihnerovog (Büchner) Vojceka (Woyzeck) u režiji koreografa Jožefa Nađa. Autorka sveobuhvatno i detaljno analizira, na koji način je moguće scenski tekst pretvoriti u pokret, ples, muziku, likovnu umetnost, odnosno kako pretvarati odabrani dramski tekst u sistem znakova.

Poglavlje sedmo pod nazivom Vreme tmine, Kinga Mezei kao pozorišni stvaralac – glumica u predstavi i rediteljka istog – detaljno opisuje način, kako na osnovu tekstova mađarskog pesnika Janoša Pilinskog, zamišlja stvaranje scensogi prikaza uzimajući u obzir sve relevantne komponente svog teorijskog izlaganja

kao nadgradnju prilikom kreiranja same pozorišne predstave. Pored tekstualne strukture, drugi elemenat njene inspiracije su serije grafike Eržebeta Mezei, a treći elemenat je scenska muzika Silarda Mezeija (Mezei Szilárd) uživo izvedena na sceni. Cilj joj je bio ostvariti organsku celinu, koristeći se elementima više umetnosti.

VI ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА Tema doktorske disertacije Kinge Mezei je veoma sveobuhvatno i precizno istraženo područje o suštini pozorišnog stvaralaštva od prapočetaka – mitsko doba i nadalje – do dana današnjeg fokusirana na problem poimanja pozorišne predstave kao *organske celine* srodnih umetnosti. Tekstualnost, vizuelnost, scenski pokret, scenska muzika i likovna umetnost u službi stvaranja pozorišne predstave su detaljno analizirane, jer po njenom viđenju navadeni elementi u jednoj pozorišnoj predstavi treba da budu ekvivalenti jedni drugom, a njihova zastupljenost u predstavi treba da bude ravnomerno raspoređena. Rezultate istraživanja u kontekstu poimanja *totalnog pozorišta* Mezei je u potpunosti uspela realizovati u predstavi *Vreme tmine*, dakle sticano teorijsko znanje je uspela u potpunosti pretočiti prilikom realizacije svog scenskog prikaza.

VII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Експлицитно навести позитивну или негативну оцену начина приказа и тумачења резултата истраживања.

I teorijski i praktični deo umetničkog projekta, Kinga Mezei je stavila u službu dokazivanja da je pozorište jedna umetnička pojava koja može – a i treba – da sažima sve srodne umetničke grane u jednu organsku celinu čak i u današnje vreme, kada je suština pozorišne umetnosti najčešće svedena na jednodimenzionalne okvire (rediteljsko pozorište, pozorište u službi dnevne politike itd.). Izučavanjem pozorišnih tendencija od prapočetka do dana današnjeg, Mezei je izgradila svoj sopstveni, sveobuhvatni pristup kreiranju pozorišne predstave, čije su sastavni delovi i rituali i sakrasnost, ostvarivši tako organsku celinu koja podrazumeva ravnomerno prisustvo tekstualnosti, vizuelnosti, scenskog pokreta, scenske muzike itd. u predstavi. Uvidom u doktorski rad Kandidatkinje kao i uvidom u praktični deo njenog stvaralačkog rada, Komisija smarta da je Kinga Mezei u potpunosti uspela, svojim jedinstvenim, njoj svojstvenim kreativnim prilazom, koristeći se stečenim ogromnim teorijskim znanjem prilikom uobličavanja predstave *Vreme tmine*, realizovati i ujediniti u umetničku celinu sve one elemente kojima je dala naglasak prilikom teorijskog građenja sebi svojstvenog načina kreiranja pozorišne predstave. Preciznost, sveobuhvatnost, svestranost i poetičnost u izradi pojedinih scena takođe su karakteristika njenog pristupa režiranju pozorišne predstave.

VIII КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСКОГ УМЕТНИЧКОГ ПРОЈЕКТА:

Експлицитно навести да ли докторски уметнички пројект јесте или није написан у складу са наведеним образложењем, као и да ли он садржи или не садржи све битне елементе. Дати јасне, прецизне и концизне одговоре на 3. и 4. питање:

Doktorski umetnički projekat Kinge Mezei je napisan, odnosno sama pozorišna predstava je urađena u skladu sa svim relevantnim naznakama na koje se pozivala Kandidatkinja u svom obrazloženju teme. Njen teorijski i praktični rad predstavlja značajan doprinos po pitanje izvođačke umetnosti uopšte – povratak organskoj celini umesto rascepanosti -, čiji smo danas veoma često svedoci i to

ne samo u kontekstu pozorišne, već i kod drugih oblika umetničkog stvaralaštva. Realizovana predstava Vreme tmine sadrži sve one komponente scenskog izvođenja za šta se zalaže Kandidatkinja u svom sveobuhvatnom teorijskom izlaganju dajući primer na koji način se može umetnik koristiti stečenim teorijskim znanjem prilikom pretočenja istog u praktični deo oblikovanja svoje sopstveve estetike. Drugi cilj rada se odnosi na nadolazeću mladu generaciju. Cilj joj je bio da ponudi pomoć, jedno viđenje onim budućim pozorišnim stvaraocima koji još nisu bili u mogućnosti da izgrade svoj sopstveni i karakteristični izražajni stil, tj. da ponudi primer, kako steći sopstveni identitet jednog pozorišnog stvaraoca, te kako doći do umeća koje omogućuje stvaranje totalnog pozorišta umesto današnje razjedinjene teatarske prakse.

1. Да ли је докторски уметнички пројект урађен у складу са образложењем наведеним у пријави теме
Doktorski umetnički projekat je urađen u skladu sa obrazloženjem navedenim u prijavi teme

2. Да ли докторски уметнички пројект садржи све битне елементе
Umetnički projekat sadrži sve bitne elemente koji podrazumevaju teorijski i praktični rad

3. По чему је докторски уметнички пројект оригиналан допринос уметности
Ostvareni umetnički projekat Kandidatkinje je izuzetan i originalan doprinos u kontekstu viđenja i realizovanja jedne savremene pozorišne predstave kao organske celine.

4. Недостаци докторског уметничког пројекта
Nema nedostataka

IX ПРЕДЛОГ:

На основу укупне оцене докторског уметничког пројекта комисија предлаже:

Da se doktorski umetnički projekat prihvati i Kandidatu odobri odbrana

1. да се докторски уметнички пројект прихвати, а кандидату одобри одбрана;
2. да се докторски уметнички пројект враћа кандидату на дораду (да се допуни односно измени) или
3. да се докторски уметнички пројект одбија.

НАВЕСТИ ИМЕ И ЗВАЊЕ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ
ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

Dr. Katalin Kaič, prof. emeritus, predsednik

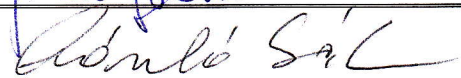
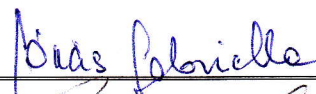
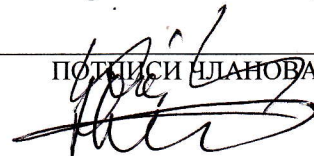
Đerđ Hernjak, red.prof. mentor

Šandor Laslo, red.prof. član

Gabrijela Jonaš, red.prof. član

Dr.um. Agota Vitkai Kučera, red.prof.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

НАПОМЕНА: Члан комисије који не жели да потпише извештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова комисије, дужан је да унесе у извештај образложење односно разлоге због којих не жели да потпише извештај.